

УДК 351:336

*Кадиров Е.Е., аспірант кафедри підприємництва та бізнесу
Мягких І.М., д.е.н., професор
Київський національний університет технологій та дизайну*

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним із найефективніших важелів підтримки суб'єктів господарювання є фіскальна лібералізація. Для збереження податкового потенціалу українського бізнесу в умовах війни Уряд України ухвалив пакет фіскальних рішень на період воєнного стану, які діятимуть до нормалізації функціонування економіки та фінансової системи, та розпочав впровадження нової радикальної та ліберальної податкової реформи.

Так, у березні 2022 року було прийнято Закон України № 2120-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану», яким передбачено радикальний податок реформи в період воєнного стану [1].

Основні принципи реформи передбачають: фізичних осіб-підприємців 1 та 2 груп буде звільнено від сплати єдиного страхового внеску (далі – внесок на соціальне страхування) на час воєнного стану та протягом року після його закінчення; Підприємства та фізичні особи-підприємці 3 групи будуть звільнені від сплати ЄСВ за працівників, які були призвані до лав Збройних Сил, інших збройних формувань (у тому числі територіальної оборони). Збір сплачуватиметься за рахунок держави; відстрочується сплата податків для всіх підприємств, які не в змозі їх сплатити [1].

Крім того, законодавство суттєво розширило можливості використання єдиного податку для суб'єктів господарювання: підприємства на загальній системі оподаткування отримали можливість сплачувати податок у розмірі 2%

від обороту замість ПДВ (20%) та податку на прибуток (18%); скасування ліміту чисельності працівників і граничного доходу; знято обмеження щодо видів діяльності (крім підакцизних товарів та грального бізнесу); звільняються від сплати земельного податку та екологічного податку на територіях, де ведуться (велися) бойові дії або які були тимчасово окуповані [1].

Наступне операційно-процедурне спрощення, яке запроваджує держава, закріплене постановою Уряду від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) та державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» [2] – це спрощення системи нагляду контроль з боку державних органів, установ і організацій. Згідно з ним, на період дії воєнного стану дозволяється проводити позапланові заходи державного нагляду (контролю) лише в окремих областях, з метою недопущення неконтрольованого підвищення цін на товари, що мають значне суспільне значення, виключно на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері: за наявності загрози, що істотно негативно впливає на права, законні інтереси, життя і здоров'я особи, охорона навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави; з метою виконання міжнародних зобов'язань України [2].

Варто звернути увагу на те, що перевірки органів державного нагляду (контролю) скасовано, тож, наприклад, Державна податкова служба України до них не входить. Проте лібералізація не оминула сферу податкових перевірок, тому Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-XX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану» внесено зміни до Податкового кодексу України, в зокрема, доповнено новим пунктом 69.2 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення».

Відповідно до норм податкового законодавства податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки припиняються, крім: камеральних

перевірок декларацій чи уточнюючих розрахунків (у разі їх подання), до яких подається заява про повернення суми подається бюджетне відшкодування, показники якого сформовані на підставі податкових накладних та/або розрахунків коригування, складених та зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних та/або митних декларацій, за винятком товарів (продукції), визначених законодавством; фактичні перевірки (за певним переліком підстав) [2].

Література

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон Верховної Ради України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 21.04.2023)
2. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) та державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-pripinennya-zahodiv-derzhavnogo-naglyadu-kontrolyu-i-derzhavnogo-rinkovogo-naglyadu-v-umovah-voyennogo-stanu-303> (дата звернення: 21.04.2023)